

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 80 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Neodvisnost cerkve in države.

(Konec.)

Gotovo je tudi neodvisna država od cerkve; ona ni postavljena čez svetne reči in tega tudi nikdar ni učila. Ne tajim, da so se posamni škofje in papeži preveč mešali v svetne reči, a v principu nikjer. Sevėda preobširno bilo bi tu zavračevati zgodovinske opazke liberalcev o ti reči; to tudi ni moj namen, ki se pečam s principi. Le to naj opomnim, da marsiktera reč je pretirana; marsiktera reč se popolno lahko razloži, ako se ozira tudi na to, da je veljava cerkve nad državo; glavno pa se moramo ozirati na različni čas, ko se države in posamni verniki tudi zavzemali drugače mesto nasproti cerkvi. S takim ravnanjem morejo se pojasniti vse prikazni, od katerih bi se zdelo na prvi pogled, da nasprotujejo izrečenim načelom. Cerkev ima gotovo tako veliko in vseobsežno nalogo, da mora v njeno spolnovanje napeti vse moči, zediniti vse pripomočke, ne da bi se vtikala v svetne zadeve, ktere se je ne dotikajo.

Tako ste toraj neodvisni obe družbi ena od druge vsaka v svojem krogu. V svojem krogu, pravim; da je pomenljivo in važno, kateri je krog svetne oblasti, ne bom določeval natančneje; določuje ga namen državin. Tudi cerkvenega določuje namen. Naj tedaj v kratkem rešim vprašanje, kaj da spada k cerkvenim rečem; ta določba bo podlaga poznejim člankom.

Trojno oblast strinjaj je v sebi Kristus; on bil je učitelj, veliki duhoven in kralj; to trojno oblast pustil je svoji cerkvi, in v izvrševanju teh oblasti mora biti neodvisna.

Cerkev je učiteljica narodov. Ko taka ima dolžnost, pa tudi pravico, učiti vrske in npravne resnice; razširjati sveto vero med vsa ljudstva; določevati iz sv. pisma in ustnega izročila, kaj se mora verjeti, kaj ne. In sicer ne določuje ona samo notranje vere, ampak uči tudi, kakošna mora biti vnanje, kako mora se pokazati. Ko taka ima tudi pravico do šole; kajti Kristus davši to oblast: „Pojdite in učite vse narode“ — nikogar ni izvzel, najmanj otrok, kateri so pogoj njene rasti in napredka njenega. Cerkev ima nadalje oblast duhovsko; ona deli svete zakrament, med katerimi je po vstaveni božji tudi sv. zakon; ona opravlja sv. skrivnosti, vreduje in izvršuje sv. obrede, deli odpustke, vodi slovesne sprevede, določuje praznike in poste. — Nazadnje ima sv. cerkev tudi kraljevsko oblast; kar ona zaveže, zavezano je tudi v nebesih, kar ona razveže, razvezano je tudi v nebesih, in kdor nje ne posluša, je kakor nevernik in očitni grešnik. Ona toraj daje postave, ktere se zadevajo cerkvenih reči, vezajoče vse vernike; kdor jih prestopi, njega kaznuje. Ona določuje vso disciplino, čisto neodvisno; cerkvena vstava in notranja vprava je njena reč. — To so njene oblasti; te oblasti, dolžnosti in primerne pravice določil ji je njen božji ustanovitelj in v izvrševanju vseh teh je popolnoma neodvisna, prosta. Da pa more izvrševati te svoje pravice, mora imeti pravico do nji potrebnih oseb in do potrebnega imetja; tudi tukaj toraj je neodvisna od države, v zbiranju in razstavljanju svojih oseb in v oskrbljevanju svojega premoženja.

Določili smo toraj po moči delokrog cerkveni; velik je in obilne pomembe, pa tudi

neizrečeno blagonosen za vse človeštvo. Gotovo cerkev ne bo segala v pravice državine; naj se le ona ne vtika v cerkvene; nji ostane še veliko, veliko; naj skuša v svojem napredovati in v zvezi s cerkvijo voditi človeštvo k pravi sreči. Država pomni naj globoko pomenljive besede, ktere je govoril sivi Hozij, škof Kordovski, arijanskemu cesarju Konstanciju, ki je enako sedanji materialistični državi preganjal škofo in hotel prestvariti cerkev po svojem kopitu, da bi jo ložje zapeljal v arijanizem: „Ne mešaj se v duhovne reči in ne dajaj nam o takih rečeh ukazov, temuč ravno narobe, daj se nam podučiti. Tebi je dal Bog cesarstvo, nam je zaupal cerkveno. In kakor se oni ustavlja naredbi božji, ki ti hoče vzeti cesarstvo, tako boj se, da se hudo ne pregrešiš ti, sebi jemlječ cerkvene reči. Pisano je: dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega; ni naša reč, vladati zemljo, ti pa nimaš oblasti, natresati kadila.“ Zlate besede v resnici in vredne premisleka! Naj jih prevdari država in ne išče podreti samostojnosti in svobode cerkvene, da ne podkoplje sebi tal in si ne prikljče jeze božje! Le o neodvisnosti cerkveni močna je veljava države; sužnja cerkev bo nji sami v pogin!

Borin.

„Schulzeitungi-“ še eno.

Z Gorenjskega.

Prav dobro ste v št. — „Slov.“ zavrnilo glasilo naših nemčurskih učiteljev, v katerem neki „post tot discrimina rerum“ v Ribnico privandran učitelj po Pirkerjevi volji hvalisa nemščino tako, kakor kak šarlatan svoja ču-

Nekoliko dni pri Horvatoviču.

(Obrazci iz bojnega tabora.)

(Dalje.)

IV. Čete.

„Najznamenitejši dogodek o mojem bivanju v taboru je bil Bolgarskih legij prihod. Ko sem prvi pot videl ta ljud, verujte mi, da nisem znal, kako bi si bil razjasnil njih revščino. Raztrgani so bili tako, da je človek do živega videl jim skozi obleko; opanke so imeli razdrapane, mnogo pa jih ni imelo celó nikakoršnih opanek, ter so bili bosí. Njih orožje so bile dolge Belgiške puške z bodaki vred; samo nekateri so imeli tudi revolver ali nož. Vračali so se z Balkana, do céla so bili premrli vsled same zime in lakote. Prišli so Horvatoviča poprosit kruha. Žalosten je bil pogled, ná-nje, zlasti tistemu, kateri je znal, kako so zapustili dom, in kdor je znal, da so to največ imovitih rodovin ljudje, kupci in dijaki. Mnogo jih je po mnogo dni živelo samo ob travi, ki raste Balkanu po strminah, a ko so bili začeli zopet kruh jesti pri nas, razžalostili so se vsled tega.“

„Trebja je, da o zgodovini teh čet kaj povem, — povem o njih početku in konci, zato ker znam, da je svet le malo zvedel o njih.“

„Bolgarski upor je poknil maja meseca; pa to je bilo prevred, iznenadil je ta vstanek vse vodje in deležnike, ki so bili na tujem. Pogovorili so se bili, da Bolgarska smé vstati še le takrat, kedar Srbska in Črna gora Turkom oznaniti vojsko. Ali na veliko nesrečo priprave na vstajo niso všle Turškeje pozornosti; poleg tega pa so „hodži“ in „molahi“ že marca meseca hodili po deželi in kristijanom oglašali, naj se pripravijo na smrt, kajti predno mine trideset dni, potolkli bodo vse pravoverci; Mohamedanski fanatizem, Mohamedanska oholost je rastla in rastla; vsak dan so na vseh straneh davili in lupežili, mučili in zapirali. Turki in Čerkezi so menili, da so v raji, kar žejni so bili neverske krvi. Upor je moral vstati prevred. Začelo se je, ali prilika je bila jako neugodna.“

„Deležniki zunaj Bolgarske so hoteli, da bi zbrali vsaj mlade junake, hlepeče po Turškeje krvi, in da bi z njimi planili v Bolgarsko,

ter vzdržali vstajo in razširili. Središče so odločili, da jim bode Srbska trdnjava Kladovo na Donavi, Turn-Severinu nasproti, ker od tu bi se bili lahko zedinili z Valahijo. Kar je meni znano, tega podvzetja načelnik je bil kupec P. G. Živkov. Prišla sta tujakaje znana vojvodi Panajot in Ilija — in jela sestavljati čete. Zbrane prostovoljce je bojevati učilo nekoliko Ruskih dostojnikov v Srbskeje službi. Ilijina četa se je preselila v Boljevec v Zajčarskeje; največ je bila iz ljudi iz pomejnih krajin, od Niša, Pirota, Belogradčika, Vidina itd.; med njimi so bili stari hajduci, Ilijini torariši, ki so z njim vred nekedar napadali Turško.“

„Ko so se čete shajale v Kladovo, sešel sem se jaz v Belem gradu z vojvodo Filipom Totjem. Prišel je bil iz Valahije in hitel je v Kladovo. Z njim na poti je bil tudi nekov Bolgar, Kikerov, Ruske vojske dostojnik. Videl sem, da sta trdno odločena, da pojmeta, kakor koli, na Balkan, in da bosta vstajo, ako je že ugasnila, zopet razpalila v Bolgarskeje, kajti preverjena sta bila, da se jima takoj pridruži ljud. Odšla sta in v kratkem časi je Totjo

dadelna zdravila, češ, da brez njih nihče ne more zdrav biti. Kdor bi tej hvalisalni povetki verjel, bi res mislil, da je nemščina Slovincu potrebna, kakor vsakdanji kruh, da brez nje ne more Slovenec niti živeti, niti zveličau biti. Ker ste tedaj razloge lista nemščinskih „solmaštrov“ že sami prav temeljito ovrgli, nimam povoda, Vam s tem še pomagati; dostaviti pa vendar hočem še nekaj, kar mi je na misel prišlo, ko sem bral podirane razloge „Schulzeitunge“.

Menda glavna reč, zaradi katere priporoča ribniški učitelj (pravi namen članka najdeš med domačimi novicami. Vred.) je ta, da je Kranjcu (na druge Slovence se mojster reklame za nemščino ne ozira) nemščina potrebna zato, ker si ž njo po drugih deželah, a to zopet samo po ne mških, svoj kruhi iščejo. Vsaka prikazen ima svoje vzroke, zato bom nekoliko preiskal, zakaj si prostovoljno ali primorano toliko Kranjcev in Slovencev sploh išče kruha po tujem. Ker omenjeni članek le Kranjcem priporoča nemščino, zato naj bodo moje besede tudi le na Kranjsko omejene.

Kranjske dežele je res komaj dve tretjini rodovitne toliko, da more rediti svoje prebivalce, če so delavni in pridni. Kras in kočevski kot pa res ne moreta dati prebivalcem dosti živeža, če so še tako pridni in z malim zadovoljni. Zato si prebivalci Krasa, posebno Pivčani, iščejo zaslužka na Laškem, v Trstu ali pa na Hrvaškem, tedaj na Nemškem ne. Kočevjarji pa že tako znajo nemški, čeravno o svojem potovanji po svetu potrebujejo še več jezikov. Če je način, po katerem si Kočevjarji iščejo zaslužka, hvale vreden, ali ne, tega ne bom preiskoval. Težko pa bo delaven človek rekel, da si n. pr. tisti, ki z vsake vrste robo po mestnih kavarnah in gostilnicah ljudi k igri zapeljujejo, na pošten ali lep način svoj kruh služijo, in da tako vlačugarstvo pospešuje npravnost in poštenost. Jaz vsaj bolj spoštujem kmeta, ki si v potu obraza z obdelovanjem zemlje pičel kruh služi, ali rokodeljca, ki z delam svoje roke rodovino težko preživi, kakor takega klateža, ki po dnevi lenobo pase, ponoči pa na različne načine ljudem denar iz žepa vabi.

Gorenjska zemlja je rodovitna, ljudstvo delavno, a vkljub temu jih gré mnogo na tuje, ker domá ne morejo shajati. Takih je dvojna

vrsta. Več se jih je čisto izselilo iz dežele, večidel v Ameriko. Kmetič pri vsi svoji pridnosti ne more več shajati, zato si išče boljnih krajev, kjer davki ne požró vsega zaslužka. Res se Gorenjcem, kar se jih je v Ameriko preselilo, tam bolje godi, ko tu, ker so pridni, davek nizek, in jim tega, kar pridelajo, vsaj večina ostane. Da ti ljudje ne potrebujejo nemščine, to je vsakemu lahko dopovedati.

Druge vrste ljudje, in take navaja „Schulzeitung“ v dokaz potrebe nemščine, hodijo na Koroško si dela iskat, nekteri čez leto, drugi čez zimo. Tem nemščina sicer ni potrebna, a kolikor toliko koristna, kajti ti so delavci, ki hodijo mlatit, kosit, drva sekati itd., ki pa niso plačani po znanji nemškega jezika, ampak po svojem delu. Kdor je slab delavec, si ne zasluži veliko, če še tako dobro nemško govori. Med temi jih je tudi mnogo, katerim ne bi bilo treba iti na tuje, ker bi doma lahko dobili dosti dela, če bi bili kaj vredni.

Toda naj bo, kakor koli, recimo, da je mnogo ljudi primoranih si iskati zaslužka zunaj domovine. Ali zakaj? Zato, ker jih domá spodbivajo tujci, ki v celih tropah k nam prihajajo. Le oglejte si naše obrtnije, rudokope, fabrike itd. Ali ne mrgoli po njih tujcev? Ali ne sprejemajo takih še posebno radi? To se godi ne le po mestih, ampak tudi po trgih, vaséh.

Kaj pa je temu vzrok? Jaz bom obrnil sulico „Schulzeitunge“ in jo porinil jej nazaj z odločnim izrekom: Zato, ker se pri nas nemščina preveč goji.

Dokaz temu je lahek in jasen po par besedah. Če bi namreč pri nas nemščina (in tudi laščina) bila bolj v kot potisnjena, bi tujci, ki pri nas kruha iščejo, ne mogli shajati, ne vleklo bi jih k nam, in tako bi domačim sinom bilo odprtih več služeb, mnogo dela. Zakaj li mora toliko izvrstnih profesorjev in učiteljev Slovencev po rodu potikati se po tujih deželah, med tem ko se toliko slabših tujih pri nas šopiri? Zato, ker se pri nas nemščina preveč goji, ker nemški profesorji pri nas labko učé, če prav besedice slovenski ne znajo. Zakaj je enaka z različnimi uradniki? Zato, ker po uradnih nemški jezik gospodari. Zakaj mora marsikaka bistra glava slovenska na tujem iskati si pristojne službe, čeravno

je doma dosti prostorov zá njo? Zato, ker tak prostor zavzemajo lahko tujci, katerim še posebno na roko gre dó. Ako bi bilo slovenskega jezika znanje za to potrebno, bilo bi vse drugače. Slovenci bi imeli domá dosti kruha, saj ga ima obilo tujcev tudi.

Iz tega sledi, da se mi Slovenci moramo poganjati za svoj jezik, da pride do spodobne veljave. Kajti s tem, da se učimo nemščine, pripravljamo pot tujcem k nam. Nemščine naj se uči, kdor hoče, a ne dajmo se k temu siliti. Zlasti Nemčija producira toliko ljudi, katerih domá ne potrebuje, posebno uradnikov, tehnikarjev, profesorjev itd., ki se ne pečajo z obdelovanjem zemlje, si hočejo kruh služiti ne z roko, ampak z glavo, da potem morajo po svetu. Tudi mi Slovenci imamo čedalje več modrih in izvedenih glav, vkljub slabih naših izobraževališč (kar pa ni naša krivda), da bi zadostile za vse duševno delo; prav lahko bi opravili vse brez tujcev, ker imamo med seboj dosti zmožencev za uradnije, šole in druge državne naprave. Ali dokler bo pri nas svojo službo opravljal lahko vsak, če tudi slovenski ne zna, in dokler se bodo tujci še posebno protežirali, tako dolgo bodo bistre glave domačih sinov morale po tujem iskati si pristojnega posla.

Ako tedaj ljubimo svojo domovino in otroke svoje, gojimo jezik svoje matere!

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. februarja.

Avstrijske dežele.

Obravnave med dunajskimi in ogerskimi ministri 5. t. m. zopet niso imele zaželjenega vspeha. Komaj odpravijo eno zapreko, prikaže se jim zopet druga. Zdaj si glave belijo o pravicah, ki naj bi jih vodstvo nove ogerske banke imelo.

„N. fr. Pr.“ ve povedati, da je Tisza pred svojim odhodom cesarju izročil odpoved vseh ogerskih ministrov. Na Ogerskem so vsled tega hudo razburjeni, ker čutijo, da se bode reč najbrže zasukala drugače, kakor so pričakovali Madjari. Cesar so odpoved sprejeli in Tiszu naloži, da naj jim svetuje osebstvo, ki naj sestavi nov kabinet. Nekateri sodijo, da bode odstopilo tudi ministerstvo dunajsko, ker zamorejo obravnave med Cisló in Transló na-

zbral dobro „inteligentno“ četo, ki je bila največ iz učiteljev, iz dijakov, kupcev in iz bivših vstajnih „agentov“ v Bolgarskej, iz agentov, ki so prišli v Valahijo, iz Valahije pa v Kladov.“

„O daljnjej osodi teh čet imam obilo vesti, ki so mi jih pripovedali vdeleževalci sami, ali pa v pismih poslali véni prijatelji.“

„Ko ste Panajotovi in Iljini četi bili vredjeni, šle ste v Negotin, imeli ste blezu 750 mož; z radostjo so obe četi spremljali Kladovčani. Po kratkem časi je za njima prišla tudi Totjeva četa, močna 350 junakov; to je bilo 25. (13.) dan junija meseca. Že davno bi bili radi odšli v domovino, ali Srbska vlada jim ni dovolila tega do omenjenega dne.“

„V Negotin“ — piše mi prijatelj iz Totjeve čete, „prišli smo 29. (17.) dan junija meseca. Rastaknili so nas po gostilnicah, kder smo spali na slami. Ostali smo tū cel dan, zato da smo se oddahnili. Smeh me je silil, ko sem gledal po cesti svoje tovariše, kako so se krčili, jedva so stopali na noge. Nežni ljudjé, — pa bi bili morali biti čili vojščaki. Krepčala jih je samo ljubezen do domovine.“

„1. dan julija meseca (19. junija) — dan

pred vojsko — prišli smo v Zajčar. Ko smo šli iz Kladova, imela je le naša (Totjeva) četa Bolgarsk prapor, črn, zelen in bel z razjarjenim levom, ki je pod nogami imel poteptan Mohamedansk polumesec. Ali v Zajčaru je našemu polkovniku Lešjanin, Timoške vojske načelnik, ukazal, naj iz rok denemo svoj prapor, da tū je Srbska, pa ne Bolgarska, kar nas je močno presunilo. Brenkot z orožjem je vstal v vsej četi — in še-le ko so nam bili jeli žugati, da nas razorožé, slušali smo. Ali še le nekoliko ur smo bili na mestu, pa smo zopet razvili Bolgarski prapor, preskrbela sta nam bila to naš ljubljeni načelnik Kinejev (Rus) in naš krajan J. S. Ivanov, prvosednik Bolgarskega društva v Besarabskem Kišinjevu. A ko so bili poblagoslovili Panajotov Srbski prapor, poblagoslovili so slovesno tudi naš Bolgarski prapor.“

„Neznanski veseli so bili naši ljudjé, ko so bili na poti k Turškej meji v Korito, kamor sta bila malo časa pred nami odšla Panajot in Ilja. V Koritu so nam oznanili, da se druge dve četi že tepete s Turkom in da potrebujete nagle pomoči. Vdrli smo takoj za

njimi, da-si smo bili močno trudni vsled daleke hoje. Šli smo pozdravit svojega dednega sovražnika, ali ne se sužniško pokornostjo, temuč z olovnicami. To je bilo 6. dan julija meseca (24. junija). Naši mođi junaki so se borili čudovito srčno. Po davnem, nepomljivem časi je ta bitva bila zopet prva, v katerej sta se kavsala Bolgar in Turek.“

„Odbili smo Turke in pahnili v neko Turško vas blizu Srbske meje. Bivalci so bili pobegnili vsi. Na spomin smo si nabrali vsakojakih drobnosti, tudi ženske feridže (zavoje), katere so Turkinje o svojem begu metale od sebe, zato da se jim ni izpodtikalo in da niso padale po kamenenej cesti.“

„Sklenili smo biti, da na moč brzo vzlezemo na Pirotski Balkan, od kodar bi lahko bilo prodreti v notranjo Bolgarsko; zato smo 7. dan julija meseca zapustili Korito in šli k Pandiralu, ali sami, kajti Panajot in Ilja nista hotela z nami vred iti, temuč ostala sta v Koritu, kder je vsled neprestanih krvavih bitek s Turkom poginil veči del njihovih čet. Srbje so se jako čudno vedli: naših ranjencev pri Koritu kar niso hoteli sprejeti v Knjažev-

daljevali le nove moči. „Vaterland“ pripoveduje, da je minister Lasser, ko se mu je povedalo, kako ljudje o ministerstvu sodijo, rekel: „Za nami pride še slabeje.“

V državnem zboru je poslanec Wörtz 5. t. m. stavil predlog, da naj se odgovor ministrov na zadnjič omenjeno interpelacijo vzame v razpravo, ker on in tovarši njegovi z njim niso zadovoljni. Gospodje liberalci so nedavno sicer trdili, da bi jim bila taka razprava vgodna, ker nočejo, da bi se liberalni stranki očitalo, kar je 1. 1872 na Českem počenjal Chabrus, vendar so se med tem zopet premislili in s 94 glasovi proti 37 predlog Wörtzev zavrgli.

Budgetni odsek nasvetuje, da naj se 700.000 gl. za svetovno razstavo francosko ne dovoli. Odsek opravičuje svoj predlog s tem, da nam je treba varčnim biti, nekteri pa menijo, da je hotel posnemati Prusijo, ki o tej svetovni razstavi noče nič vedeti. Glavni nasprotnik med dunajskimi poslanci je v tej zadevi g. Skene, ki je nedavno sklical svoje volilce in jim razložil, zakaj da nasprotuje francoski razstavi. Pa občno mnenje in tudi volilci njegovi so za razstavo in Skene bi se moral, če bi hotel dosleden biti, poslanstvu odpovedati. Tudi državni zbor se bode menda bolj oziral na splošno mnenje, kakor pa na želje nekterih — Bismarkovcev.

Iz Hrvatske se naznanja, da je zopet okoli 700 bosenskih kristjanov iz raznih vasi med Brodom in Kostajnicu pribežalo v Avstrijo, ker se je tam vsled razglasenja vstave Mithadove pričelo novo klanje. — Dr. Makanec, ki pa hudo boleha, je prosil dovoljenja, da bi se smel z odvetništvom svojim preseliti v Zagreb.

Na Českem se danes vrše volitve državnih poslancev v kmečkih občinah. Ni dvombe, da bodo izvoljeni vsi od narodne stranke priporočani kandidati. Za rovdniški okraj, kjer je bil zadnjič voljen Mladoček Sladkovsky, priporoča se za te volitve praški odvetnik dr. Neumann.

Dalmatinski deželni zbor bil je 5. t. m. vsled najvišjega povelja sklenjen. Volitev prejšnjega deželnega glavarja Ljubiša je zavrgel. Pravijo, da so sklenili zbor, ker bi se bile pri adresni debati brez dvoma govorile reči, ki bi bile vznemirjale deželo. „Toda sklep deželnega zbora, prav dobro omenja „Reform“,

preden je za deželo kaj storil, tudi vznemirja ljudstvo. In če bi bila Dalmacija sama vznemirjena! Pa velika razdraženost je tudi na Tirolskem, Moravskem, Českem, Oggerskem itd. Le državni zbor dunajski je miren in tiho razpravlja nov eksekutivni red.“

Vnanje države.

Iz Carigrada se poroča, da je moral veliki vezir Midhat-paša, oče nedavno oklicane turške vstave, pobrati kopita in se iz Carigrada umakniti. Namesto njega postal je Edhem paša veliki vezir in se je sestavilo tudi novo ministerstvo. To je zopet nov dokaz, kako pravi Turki sodijo o vstavi in o reformah, vsled katerih bi Mohamedanstvo poginilo. Tudi vnanje vlade bodo zdaj menda sprevidile, da je upanje, ki so ga stavile na Turčijo, prazno, zlasti če se potrdi novica, da so bosenski Turki začeli klati tamošnje kristjane, katerih je zopet 3000 pobegnilo na zemljo Avstrijsko. Da se taki žalostni dogodki odvrnejo, ne bode ostalo drugega, kakor da vnanje vlade zasedejo dele Turčije.

Zanimivo in pomenljivo je, da je Mithad paša padel kot prva žrtev svoje lastne vstave, ki sultanu v 13 čl. daje pravico državi nevarne ljudi poslati v pregnanstvo. Pravijo, da je Mithad koval neko zarotbo, ki je hotela odstraniti sultana Hamida in zopet na prestol posaditi brata njegovega Murada. Pa to se je zvedelo in Hamid je Mithadu dal na izbero, ali iti v pregnanstvo ali pa zarad veleizdaje toženemu biti. Mithad si je izvolil prvo in je bil po ladiji odpeljan iz Carigrada. Kje ga bodo pustili, tega zdaj še nihče ne ve.

Ruska vlada je objavila pismo, v katerem poslancem svojim na Dunaju, v Berlinu, Parizu, Londonu in Rimu priporoča pozvedeti, kaj da mislijo dotične vlade zdaj storiti, ker je Turčija njihove nasvete na konferenciji zavrgla.

Ignatiev se je dalje mudil na Dunaju, kakor drugi tovarši njegovi, in je imel pri cesarju precej dolgo avdijenco. Nekteri v tem vidijo znamenje, da Rusija in Avstrija združeni pošljejo svoje vojski na Turško tamošnjim kristijanom na pomoč. Da Rusija ne bode odjenjala, pišejo sedaj celo Turkom prijazni listi ki so se nedavno ruski vojni posmehovali. „Köln. Ztg.“ pa s številkami dokazuje da zamore že z vojaki, ki jih ima v mirnem času na nogah, premagati Turčijo. Tudi Srbi bodo

zopet prijeli za orožje; Turčija od njih namreč zahteva, da mora na vseh trdnjavah, tudi v Belem gradu, poleg srbske zastave vibrati tudi turška, kar pa Srbi gotovo ne bodo hoteli.

Nemški državni zbor in borba proti ultramontancem, federalistom, social-demokratom itd. se prične 22. t. m.

Na Rumunskem imajo novo ministerstvo.

Sv. Oče so 1. t. m. sprejeli francoske romarje iz škofije besansonske ter jim, kakor se „Vaterlud.“ piše, med drugim rekli: „Vsako romanje me tolaži in veseli. Vi pa ste prišli ob času, ko me še posebno veseli dobre kristjane okoli sebe zbrane videti. Prišli ste ob času, ko so možje, ki se drzno imenujejo zastopnike italijanske, javno v državni zbornici izrekli najstrašnejša bogokletstva zoper cerkev ustanovljeno od Jezusa Kristusa... Toda ne, ne! Ni res, da bi bili zastopniki italijanski, oni so zastopniki peklenski. Rim je lastnina papeževa. Prišli ste pa tudi ob času, ko pomoč božja za njegovo hudo stiskano cerkev ne more več daleč biti. Kjer je nevarnost največja, tam je pomoč božja najbližej.“ Med govorom so se sv. oče večkrat vdarli na prsi, kakor kak iskren mladenič ter so na ta način najočitnejši ovrgli govorico tistih, ki so nedavno pisarili, da papež bolehajo. Romarji so jim izročili 150000 fr., ki so jih tamošnji verni zanje darovali.

Izvirni dopisi.

Iz Goriške okolice, 31. januarja (Vraže in sleparstvo.)

Da naše prosto ljudstvo, mej kojim se pa žalibože nahajajo tudi ljudje boljših in omikanih stanov, še zmiraj ni prosto predsodkov ni prosto vraž, copernij in drugih jednacij bedastih babjeverstev, da si je bilo uže dostikrat od eiganov, rokomavhov in enakih ljudi za lepe vsote opeharjeno, temu ni težavno iskati vira. Ves svet hrepeni po nečimernem bogastvu, da bi si z njim bodočnost ali olajšal ali pa oslajšal. Ker je to hrepenenje čisto naravno, čuditi se toraj ni, da se ljudje večinoma nižjega stanu, deloma tudi boljših krogov, poslužujejo sredstev, koji temnijo napredek omike, ilustrirajo slabe pojme o naravnih vednostih in nezaupnost do naj višega bitja, ali pa bedastvo. Ne da se tajiti, da se

ško bolnico, trdili so, da nimajo prostora za Bolgarske prostovoljce.“

„Blizu Knjaževca je nas srečal general Črnjajev. Ker je videl, da smo zapustili Vratarnico*) in Korito, rekel nam je, naj se vrnemo. Ali mi smo mu razjasnili, da ne menimo svojega života pogubiti v bitkah ob meji Zajčarskega kraja, da hočemo prodreti v Bolgarsko, ojačiti vstajnike in Turško vojsko plašiti za hrptom. General nam je dovolil, da smo šli naprej — in obljubil nam je, da tudi drugim četam ukaže, naj se zedinijo z nami.“

„9. dan julija meseca (27. junija) smo stopili čez mejo pri Pandiralu in zjutraj smo prišli na Babino glavo, kder je tega dne še taboril Horvatović. Ta je zahteval, naj ostanemo v Srbskeji vojski in naj z njo združeni udarimo na Belo Palanko, pa nam dovoli, da pojdemo v Bolgarsko. Pa mi smo mu odrekli in povedali, kaj smo sklenili. A Horvatović se je razsrdil na nas, rekel nam je, naj le idemo, kamor hočemo; ukazal pa je tudi, naj nam ne dade nič živeža iz bojne zaloge.“

*) Soteska mej Zajčarom in Knjaževcem na Timoku.

„11. dan rano smo se približali vasi Orlja po imeni; iz Orlje smo hiteli, da smo vskomarali na Črni vrh, s Črnega vrha smo šli na Balkan in po Balkanu dalje na vshod, visoko nad Turško vojsko, razstavljeno proti Srbom po dolini reke Nišave.“

„Tega dne se je Horvatović pripravljal, da vdari na Belo Palanko. Podpolkovnik Uzun Mirković se je postavil na levo od Babine glave, da bi kril Srbsko vojsko od vshoda, stražil je cesto iz Pirota; ko nas je bil dohitel, vstavil nas je na Baltinem ravnišči in zahteval, naj zapodimo Čerkeze, ki so bili blizu tam popalili dve ali tri vasi. Izpustili smo se v boj in razkropili smo Čerkeze sami — brez vojskine pomoči. Kmetje so pohiteli, da so zbrali svoje družine, svoje blago in vse, kar koli se je dalo odnesti — in o našej brambi so odšli v Srbsko. Grozovitosti, ki so jih Čerkezi počenjali po vseh okrožnih vaseh in zadajali neoroženemu narodu, njih grozovitosti ni treba popisati.“

„Na večer so nas Srbje zopet zavlekli, nazaj na Babino glavo, kder so se bile vse njih gruče zbrale po neugodi pri Belej Palanki,

ktere trdnjave nikakor niso mogli dobiti v svojo last tega dne. Tam so nas imeli do 15. (3.) julija. Vdeležili smo se z njimi vred neke bitke nad vasjo Oljesom. Ko pa je bil 15. julija v tabor prišel general Črnjajev, zopet smo se pritožili mu, kaj počenjajo z nami in da nas Srbje zadržujejo, da ne moremo oditi na Balkan. Drugič nam je dovolil, da smemo iti naprej, — da, dal nam je tudi gorsk top ki pa nam, žalibože! ni rabil prav nič, ker nihče izmeje nas ni znal streljati s topovi; smešen je bil pogled na nas, ko smo pri Čiporovcih s tem topom hoteli oplašiti Turke — granati so padali ali pred nje ali pa za nje, nobeden pa ni padel med nje.“

„Prišel je bil na Babino glavo tudi Panajot z ostanki svoje čete vred. Obljubili smo si, da se snidemo na Črnem vrhu.“

„Uže smo bili na poti, kar pride podpolkovnik Živković in vstavi nas; povedal nam je, da Turci ido od Bele Palanke in da je potreba nujna, da pomoremo Srbskeji vojski. Postavili smo se v bojnem redu na desno od Babine glave pod vrhom in čakali smo sovražnika. Kar prihrume na nas trije prapori

je proti prepričanju teh sredstev in zlorabi verskih resnic v tej zadevi uže dosti z lece govorilo, v časopisih in knjigah pisarilo in v odgojilnicah dosti podučevalo, — pa kaj pomaga, če ta razdira, kar je uni zidal. Gospodinja se da nepremišljeno od ciganke opehariti, ki ji prerokuje srečo; neskušena deklica se brzo vda vedeževavki iz kvart itd., samo da ji pove, kakšnega ženina da dobi.

Da se velika potuha ljudem daje z malo loterijo, mi nihče ne bode odrekal, ki okolnosti pozna. Razlagalci sanj in skladatelji številck molzejo ljudi in se maste z njihovimi dostikrat krvavo zasluženimi žalji. Lahkoverni zastavijo slednji sold; kdor se pa temu zlu strastno vda, začne polagoma na premoženju hirati, kakor človek, kterega sušica muči, in pride naposled — ob vse imetje. Sicer se je v merodajnih krogih za odpravo te nepotrebni dosti govorilo, ali ker loterija državi leto in dan dosti dobička prinaša, bilo je dosedaj vse brez vspeha.

Ljudem ob Vipavi, bodisi v Vipavski, ali v Vipavsko-Goriški dolini, podajam pa tu zavetno svarilo, naj se nikar ne puste za nos voditi od onega kopača zakladov iz Renč in od njegovega mešetarja iz Batuj.

Neki človek namreč s pomočjo svojega pajdaša tamošnjim prebivalcem pripoveduje o skritem zakladu, v kojem je 8 milijonov, in obeta uže več let, da ga bo v kratkem vzdignil. Lahkovernega ljudstva je že mnogo v zanjke vlovil, in iz takih ljudi, kakor se pripoveduje, že kaka 2 tisuča goldinarčkov izmolzel.

Vipavčani, ako imate še kak groš, le dajte ga omenjenemu človeku, kajti on ga zna dobro pri oštirjih porabiti; vam ostane pa edino le zavest, da svojih denarjev ne boste nikdar več nazaj dobili.

Radoslav.

Iz Kostanjevice, 31. jan. (Tatvine. — Veselice.) Marsikdo je vže tožil v „Slovenca“, da so nove kazenske postave premebke; marsikdo je vže kazal, da ravno to veliko pripomore, da se tako množi predrznost, krivica, rop, tatvina. Tudi jaz moram, žali Bog, trditi ravno isto. Tudi pri nas se

bežečih Srbov in porinejo nas nazaj. Srbje so brezi važnega povoda popustili to važno pozicijo; nekteri trde, da so bili preslabi, da bi se bili vzdržali, nekteri pak trde, kar se zdi, da je verjetnejše, da je to zgodilo se na ukaz generala Črnjajeva. Glavni povod menda so pri Velikem izvoru neprilike, ki so vojsko plašile za hrbtom.“

„Pa naj je to ali to, nam je naposled poknilo trenutje, da smo se morali ločiti od Srbov. Brzo smo se obrnili na vshod k cesti, ki iz Pirota drži čez Balkan v Vidin.“

„16. (4.) dan julija meseca smo prišli do Malega izvora, kder smo našli četo 200 mož močno, načeloval jej je Christo Makedonski, bogat domofodec, ki je bil na lastne stroške zbral to četo. Nekoliko dalje spredaj sta bila Panajot in Ilija, njiju četa, 400 mož močna, zmanjšala se je na 50—60 mož; drugi so ali poginili, ali pa odšli v Srbsko vojsko, da bi vsli gladu. Oglasili smo Panajotu, naj čaka, da bi se zedinili in skupaj šli čez Balta Berilovce in Črni vrh v vas Topli dol, kder smo hoteli prenočiti. Ali ko smo bili zvedeli, da iz Pirota in iz Zofije na nas ide vojska, ostali smo raji na gorah, kajti ta vas je ležala v dolini. Ustanovili smo se dobro, razstavili smo straže in s puškami v rokah legli na golo zemljo.“

(Dalje sledi.)

je letos pripetilo prav nenavadno veliko tatvin, posebno v prigorju bi skorej vsaka druga hiša vedela povedati, da se jej je kaj odneslo, ali pa vsaj poskušalo zmanjšati imetje. Resnica je, da marsikoga velika revščina napravi, da si skuša krivičnim potom potrebnega pridobiti; a gotovo je temu še več kriva stara navada, koje pa sedanji zapor ne odpravijo. Le pogled ga hudobneža, ki ti zapusti zapor na ljubljanskem gradu, kakov je! Debel, rudeč in krepak, da je veselje. In če ga poprašáš, kako se mu je godilo, ti odgovori, prav dobro, bolje kakor doma; med desetimi kmeti tukaj ga ni enega, ki bi takdo dobro jel, kakor sem jaz v Ljubljani. Je-li potem čudo, da se obrne tak „poboljšán“ tat zopet k poslu, kojega je znal, predenj je prišel v zapor? Mislím, da ne. Da je temu tako, pač tudi le predobro čutimo.

Letine, posebno lanska, [so bile slabe; za živež nam manjka, vže sedaj jih skoro večina kupuje, da se borno preživi, ali glej, če pa le še kedo kaj ima, mu pa predrzni tat odnese! Res žalostno.

Pa če je tudi žalostna, naši purgarji, posebno pa gospodje in gospe nočejo pozabiti, da je predpust. Predpust mora pa biti vesel; predpustom mora peta poskakovati. To se je godilo tudi pri nas v nedeljo; napravili so bal in pravijo, da so se prav dobro zabavali. Jaz jim to privoščim, kdo bi pač ne želel, vsaj za nekaj trenutkov pozabiti muko in teže dneva, koje dandanes morda bolj čutimo, nego kedaj poprej!

Prihodnjo nedeljo (4. febr.) pak se napravi v kloštru (gradu) beseda s petjem, godbo, tombolo in plesom. Ta me pa prav veseli kajti razun razveseljevanja ima še drug jako lep namen. Koprivnik, vas tukajšnje fare, je po povodnji pretečeno in predlansko leto toliko trpel, da ljudje niso skorej nič pridelali, zato so prišli v veliko revščino. In glejte, tem nesrečnežem na korist se bode napravila veselica. Prav! Bog daj le obilno vdeležbo in mnogo denarja za reveže.

Moja opomba v zadnjem dopisu od tod, da naj Kostanjevičani več bero, ni bila popolnoma brez vspeha; kajti vaš list res sedaj roma vže v več hiš, kjer se čita z veseljem. Bog daj, da ne bi bilo brez koristi posebno pri bodočih volitvah.

Iz Hrvatske, 3. febr. — (Iz točno vprašanje.) Čim bliže smo velikej katastrofi, ki bode rešila iztočno vprašanje, tim več važnost dobiva Hrvatsvo in sploh Jugoslovanstvo v višjih krogih na Dunaju. In kakor se Madjari javno proglašujejo za brate krvoločnih Turkov, ter zahtevajo, da bode naša politika turkošilska, tako se dela potihoma na merodajnem mestu, da postane slovanski element na jugu obramba za starodavno državo avstrijsko. Najodličnejši možje vojaškega stanu, večidel Hrvati, so že pripravljani, da rešijo to vprašanje, in te dni je bil zapovedajoči general v Hrvatskej, Mollynari, telegrafično poklican na Dunaj v tej zadevi. Sploh se pri nas misli in govori, da bo Avstrija zavzela Bosno in Hercegovino, kar bi bilo popolnoma na korist naše državi, kajti te dve pokrajini zedinjeni s sedanjo kraljevino Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo činile bi lep kompleks; pa tudi dovolj snage bi imele, da okršijo malo rogove oholim Madjarom. Naši vladini krogi so menda tudi o vsem tem osvedočeni, zatoraj se ni niti sabor niti vlada proti Madjarom v zadevah iztočne politike nikjer jasno izrazila, saj tako ne bi bilo nič koristilo, Madjari pa tudi nas poznajo. Sicer pritiskajo na vse strani našo zemljo, s strašnimi davki, mešajo se v

našo avtonomijo, madjarizirajo kjer koli morejo, ali vse to so znakovi zadnje sile in strašnega napenjanja, kar pa vse nič ne pomaga. Kocka je brž ko ne že pala, njihova slava potemnuje in Slovan, ki po njegovem mnenju ni človek, bode vendar le tudi enkrat dosegel, za kar se že tako dolgo bori, in gotovo bode z vduševljenjem pozdravil tisto uro, ko bode dobil povelje od svojega presvitlega vladarja, da prekorači pobedonosno mejo ter zedini svoje brate pod žezlo habsburško, kjer bodo vživali vsaj človeško svobodo, katero jim je Turčin skoz sto in sto let otimal. V to nam Bog pomozí!

Domaće novice.

V Ljubljani, 10. februarija.

(Zadnja številka „Slovenca“) je bila zaradi dopisa „Z dolnje Pivke“ od sl. policije konfiscirana.

(Srednje in niže naše šole) sklenejo danes prvo poletje, in po pustnih praznicah v ponedeljek in torek prično točno v sredo na pepelnico zjutraj ob osmih drugo polletje! Pač jih navdaja menda misel ali svest, da je liberalnemu šolstvu koj v začetku klicati treba: Memento, quia pulvis es et in pulverem revertaris! —

(† Č. g. Leopold Klinar), bivši duhovnik v kaznilnici na Gradu, je 6. t. m. pri svojem bratu pri Novitifti v fari sodražki za sušico umrl. Leta 1862 za mašnika posvečen, služboval je za kaplana na Vrhniki, v Šmartnem pri Kranju, v Radolici, in v Vipavi, od kjer je l. 1872 prišel za kurata v tukajšnjo kaznilnico na Gradu. Zarad bolehnosti se je meseca novembra odpovedal svoji službi na Gradu ter se meseca decembra podal k svojemu starejšemu bratu, duhovniku pri Novitifti, kjer mu živita tudi priletni oče in sestra. Ukljub naj prisrčnejši postrežbi, ki jo je pri domačih svojih imel, zapuščale so ga silno hitro moči in 6. t. m. ob šestih zjutraj je sklenil svoje življenje v 38. letu svoje starosti. R. I. P.

(Umrlo) je meseca januarja 71 ljudi, 36 moškega in 35 ženskega spola.

(Opravičenjé?) „Tagblatt“ naznanja, da so mu ribniški učitelji na dopis iz Ribnice, kterega smo v „Sl.“ obširneje pretresali, odgovorili s pismom, v katerem mu naznanjajo, da se drže liberalnih načel in vstavoverne stranke ter se nikakor ne čutijo poklicane f. . . . streči (Pfaffenknechtendienste zu leisten.) „Tagblatt“ bi bil gotovo vstregel učiteljem in prebivalcem ribniškim, ki hočejo natančneje poznati može, kterim svoje otroke izročujejo v odgojo, če bi bil namesto odlomka objavil celo pismo s podpisi vred, da bi občinstvo vsaj vedelo, pred kom in česa se učitelji ribniški opravičujejo.

Sicer pa ima omenjeni članek v Laib. „Schulzeitung“, kakor piše „Slov. Narod“, neki namen, ki krasno opisuje novega učitelja ribniškega. Pisatelj namreč piše od besede do besede: „Ein Betschuanen-Hauptling sagte zu seinem Adjutanten, als er eben von einem erfolgreich Streifzuge zurückgekehrt war: „„Deine Kenntniss zweier Sprachen rettete mich heute vom Tode; denn sprächst du nur die Muttersprache, würde die Absicht des gefangenen Hordenführers, mich zu ermorden, zweifellos in Erfüllung gegangen sein.““ Durch diese Worte ermutigt, wagte der Diener seinen Herrscher zu fragen: Yichuts Ajiram! liebst du mich?“ Človek, ki ne vé, da še ta Žvokelj nij bil nikdar v Indiji, bi morda mislil, da res zn. indijski jezik. Drugače misli

pa bo dobil, ako te dve indijski besedi čita nazaj. Nij mu treba dalje premišljevat, ali je anekdota izmišljena ali ne, pa tudi to bo izvedel, kako se g. Žvokeljnova gospica koleginja, učiteljica v Ribnici zove: Nazaj brano se cela reč pravi: Marija Stuhly! liebst du mich? „Kako o tem sodi učiteljica, ne vemo, a tako ravnanje je pripravno pri ljudeh jo spraviti ob dobro ime. Učiteljstvo ribniško pa resno vprašamo: Je-li res solidarno s takim človekom?

(Iz seje deželnega odbora 3. svečana.) Na znanje se je vzel dopis deželne vlade, da je ministerstvo za nauk in bogočastje z odpisom od 4. januarja t. l., št. 17.084 gledé na sklep kranjskega deželnega zbora leta 1876. dovolila, da se učitelji ljudskih šol, kateri že zdaj 15 let učiteljsko službo zadovoljno opravljajo, smejo brez spričala sposobnosti za učiteljstvo definitivno v učiteljske službe postaviti, ako so si po prejšnjih določbah za učiteljskega pomočnika ali podučitelja potrebno spričalo pridobili. — Sklenilo se je, da se razpiše oddaja nemškega gledališča za l. 1877/8. Zastran tega, da se deželna postava od 3. januarja l. 1869. o osnovi velikih (glavnih) občin ne izvrši siloma, dokler se sedanja politična uprava ne prenaredi, je deželni odbor sklenil, prihodnjemu deželnemu zboru poročati in primerne predloge staviti.

„Nov.“ (iz odborove seje družbe kmetijske), ki je bila pod predstvom barona Wurzbacha 4. dne t. m., poročajo „Nov.“ sledeče: Nekaterim občinam, ki so vodnjake dodelale, izplača se druga polovica podpore; nekaterim se podaljša obrok za izdelovanje, še drugi se bodo ogledali, predno se izplača podpora. Prošnje nekaterih šol za podelitev sadnega drevja itd. se niso mogle vslišati, ker družba nima več denarja za to; cepičev pa dobí šola v Nemški Loki; prošnja Postojnske šole se napoti na c. kr. gozdni inspektorat. — Odpis c. kr. deželnega predsedstva, da v subvencijskem odboru družbe kmetijske bode v prihodnje c. kr. deželno vlado zastopal vladni svetnik pl. Fladung, je bil na znanje vzet. — Prošnji občine Borovniške, da bi se jej enkrat poslal popotni učitelj prof. Fr. Povše, se bode zadostilo, ako sl. ministerstvo ugodno reši vlogo družbe kmetijske. — Deželni vladi se nasvetuje, naj se občini Kočevski Reki (Rieg) podeli pravica 2 sejmov. — Dopis g. K. Lukmana, da rad pride na razgovor zarad gozdnih in pašnih homatij na Gorenjskem, se je na znanje vzel. — Prošnji občine Skrad na Hrvaškem za pomoč o nakupu dobrih plemenskih bikov se bode vstreglo. — Posvetovanje o načrtu postave za zložbo zemljišč se bode začelo tako, da posebni odsek, obstoječ iz gosp. barona Wurzbacha, gosp. Šolmajerja, dr. Poklukarja, a. Ahačiča in dr. Bleiweisa, najprej osnuje načrt, kako se bode postopalo o tem važnem delu. — Gosp. Fl. Skaberne v Novem mestu in gospod prof. Vil. Zupančič v Ljubljani, gosp. France Babnik, posestnik v Bizoviku, in gosp. Janez Baje, posestnik v Višnjah pri Vipavi, so bili za ude sprejeti.

(Č. J. Rozman,) kaplan pri sv. Jakobu, je imenovan za kateheta mestnih ljudskih šol ljubljanskih.

(Dr. Alfons Mošć.) znani odvetnik v Ljubljani, se je 7. t. m. poročil z gospodičino Terezino Zeschkovo.

(Slovensko gledališče.) V torek se je kazala resna igra „Deborah“ v obče dobro, a v praznem prostoru. Glavne naloge (gg. Schmidt in Kocelj in gospica Podkrajškova) so bile vrlo dovršene. Motil ie nek šunder za kulisami, kar je bilo menda tudi vzrok, da se je

„ljudstvo“ na odru za resno igro nalezlo preveč veselosti. Sicer pa smo že lani povdarjali, da je „Deborah“ preveč tendencijozna-judovska igra. — V nedeljo pride na vrsto zopet znana po g. Aleševcu podomačena burka „Čevljar baron“ z godbo in petjem. Priljubljena ta burka je še vselej napolnila gledališče, gotovo ga bo tudi zdaj, zlasti, ker se gospod Kajzelj v nji odlikuje s svojo prirojeno komiko.

Razne reči.

— Popravek. Za nesrečneže pri Zidanem mostu so lavantinski škof podarili 50 gld., ne 5, kakor je po tiskarni pomoti stalo v zadnjem listu.

— † Anton Mužik. Ravnateljstvo akademije kristjanske, ktera vrlo lepo napreduje na korist umetnji in cerkvi na čast, z globoko žalostjo naznanja, da je Previdnosti Božji dopadlo, poklicati v večnost častitega gospoda Antona Mužika, duhovna, profesorja in kateheta na prvi c. kr. viši realni gimnaziji v Pragi, členu ravnateljstva Akademije itd. Previdens sv. zakramenti je dokončal tek svojega življenja ter šel k počitku večnemu dne 31. jan. t. l. star še le 32 let. Cerkev je zgubila v njem zvestega branitelja, mladina pobožnega vzgojevalca, književnost hranitelja marljivega do konca, Akademija členu za nje pospeh jako skrbnega. Telesni ostanki umrlega so v soboto 3. febr. ob desetih dopoldne v cerkvi Emauski na Slovaneh bili blagoslovljeni in po sv. maši na grobišču Višehradskem pokopani. V vabilu k pogrebu sta podpisana starosta dr. M. Karlah, pa predsednik vednostnega odbora dr. K. Borovy.

Bil je rojen Mužik v Novem Gradcu l. 1845, za mašnika posvečen l. 1868, kaplanoval v Proseku in pri sv. Vojtehu v Pragi; l. 1875 postal katehet na češkem višem realnem gimnaziji. Bil je z mladega gorec slavista, in poznal je do dobrega jezik svoj materin, iz kterega je naredil bil skušnjo za višo gimnazijo; naučil pa se bil tudi vseh drugih jezikov slovanskih, v kterih je dopisoval pogosto najslavnejšim katoliškim možem raznih slovanskih plemen, in kar je v njih izvrstnega vzlasti na polji duhovnega umetnega govorništva osledil, tolmačil je v jezik češki. Ni ga bilo katoliškega društva, početja, časopisa itd., da ne bi bil mu družnik, da ne bi bil ga podpiral z besedo in peresom, in z malim svojim premoženjem. In deloval je v obeh ozirih, v cerkvenem in narodnem, neutrudno do konca. Dopisoval je v razne časnike katoliške, na pr. v Čeha, v kterem je časih povedal ktero o Slovencih in tudi po „Slovenca“; v Časop. kat. duhovstva, v Blahovesta, Školnika itd., v koledar „Poutnik“. Prestavljal je iz slovanskih jezikov različne povedke, izdal „Listy o Bosne“ in izvrstno molitevno knjigo „Poklad svato-Vaclavsky“. Največi spominek pa si je postavil s svojim delom „Kazatele slovanšti“, s kterim je obrnil pozornost česke duhovščine k vzorom nam bližim, nego so vzori po vse nemški. Mužik je preblagega našega A. Slomšeka teko priljubil Čehom, da najrajši pridigujejo zdaj njegove homilije in govore, in da si prekladajo zapored v češčino njegove cenjene spise. Škoda, da je prezgodnja smrt učinila konec tako mnogostranski in vspešni delavnosti njegovi. Vendar „brevis vivens tempore implevit tempora multa“! Bog mu bodi za to na veke plačnik!

Hram ali cerkev v Emausih, kjer je bil v soboto postavljen mrtvaški oder in na njem ranjki v rakvi, napolnjen je bil okoli desete ure s pogrebci, in na straneh okrog odra so stali dijaci višje česke gimnazije z gorečimi

svečami. Na rakev so položili razni čestitelji mnogo vencev; tako na pr.: vredništvo „Čeha“; Akademija kristjanska, učiteljstvo gimnazijsko in dijaštvo in mnogi drugi. Veliko mašo je služil kan. Hora, in ob stranskih altarijih bile ste sv. maši zanj. Po blagoslovu se je spreveda vdeležilo mnogo in razno občinstvo, med njim bil je nekdanji g. minister Jireček itd. Na Višegradu je cerkvene obrede opravil kan. Kavka. Sploh se je videlo, kako občna je bila žalost po tako rano umrlem tolikanj blagem in zaslužnem rodoljubu. Bodi mu na veke blag spominj!

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: v pokoj se podajo: Č. g. Simon Kosmač, fajmošter na sveti Gori, č. g. Anton Smrekar, fajmošter v Lešah in č. g. Miha Kopitar, kurat v Erzelu na Vipavskem. — Razpisane so: Sveta Gora, Leše in Mirna.

— Knjige svoje je ranjki bogoslovski profesor Jožef Crobath zapustil semenškim bukvarnicam v Gorici, Trstu in Ljubljani.

— K zavratnemu napadu na Gorenjskem, omenjenemu v 10. št. „Slovenca“, se nam piše, da hudodelnika že imajo. Doma je pri sv. Tomažu v loškem okraju, neki Bergant in je bil že 12 let zaprt. Osebi, sodnji tedaj že dobro znani, sta bila žandarma po popisovanji kmalo na sledu; pa tudi onadva nista bila ravno dobro sprejeta, ko stopita namreč v njegovo stanovanje, hotel je tudi njima s samokresom posvetiti.

— Tatvina. Z Gorenjskega se nam piše: Bilo je pred nekimi dnevi, ko sliši hišni gospodar neke bolj samotne hiše na Lipnici, vasi med Podnartom in Kropo, ropotanje v hiši. Na to hitro vstane, naredi luč in vidi, kako da mu tatovi vkradeno blago odnašajo. On zgrabi sicer za puško, da za njimi ustrelji, pa ali misliš, da so se kaj bali? Kaj še! tudi oni so mu s strelom odgovarjali.

— Kaj bo? Sl. Gosp. piše: Samoubijstva se grozno množijo, čem bolj duh neverstva mori čednost krščanske potrpežljivosti in skrivnost križa ljudem iz spomina trga; v Ptuju se je 18letni urarski pomočnik Anton Oblak za robec obesil, v Mariboru pa 28letni sin gostilničarja Wohlschlager-ja ustrelil, ker ga je oče v nagli jezi pred ljudmi za uho udaril. — Oblike oropali so krčmarskega sina v Šikolah na dravskem polju; 20letni čvrsti mladenič je šel v Starško vas prešičev kupovat; na poti ga zgrabijo 3 možki, ga zavlečejo v neko hišo in ga do kože slečejo, edine hlače si je komaj sprosil, da jih je smel pridržati in domu iti. Revež bi bil lahko zmrnil. Tako delajo turški divjaki!

— Hrvatska bibliografija meseca januarja 1877.

1. Regulacija Save za tem izsužba i natapanje Posavja u Hrvatskej i Slavoniji uz osobiti obzir na hrv. slav. krajinu. U Zagrebu. Knjižara Albrecht i Fiedler. vel. 8mina. 312 str. Pet zemljovida.

2. Kras hrvatske krajine i kako da se spasi za tiem kraško pitanje u ploške, izdano po naredbi c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedništva, k jednu zemaljske upravne oblasti hrv. slav. vojničke krajine, napisao Josip Vesely. Zagreb Albrecht i Fiedler. 46. pol. vel. 8mina 1 zemljovid.

3. Statistički ljetopis za god. 1874. Izdao ga statistički uređ kr. dal. hr. slav. zem. vlade. Zagreb. Tipografski i litografski zavod. C. Albrechta. 37 tisk. pol. u vel. 8mini. hrv. i njem.

4. Ribarka. Pripovjedke iz Norvežke. Preveo Josip Subotić. Pančevo. Nakladom knjižare broće tovanovic. 109 str. 12. tini.

5. Božić. Dar dobroj djeci. Pančevo. Kod Tovanovića 63. str.

6. Teorija pedagogije ili nauk ob uzgoju. Sastavio Stjepan Basariček, učitelj na kr. preparandiji. Zagreb. Nakladom knjižare Lavoslava Hartmana. 144 str. 9. mini.

7. Moj rod na saboru hrvatskom g. 1877 i 1876. Posvećuje svojim izbornikom. Jos. Beruta. Zagreb. tisak. dioničke tis. str. 122.

— Dvojno najbolje! Okrajni glavari: „Vi ste čudni ljudje; zmiraj se ustavljanje naredbam vladinim; bodite vendar prepričani, da vlada hoće vaše najbolje!“ Kmet: „Da, saj ravno tega noćemo dati!“

— Krivica. Mati zmerjala je pijanega sina in djala nazadnje: „Ti si prava živina!“ „Ti mu krivico delaš, mati,“ oglaš se oče. „Kaj, ti ga še zagovarjaš,“ vpije ona. „Ne, fantu ne! ampak živini delaš krivico; kdaj si še vidila, postavim vola pijanega?“

— Dva žida prišla sta na sejmu v gostilno, pa ne da bi jedla; vsedla sta se za peč, da bi se pogrela. Pri odhodu pustila sta vrata odprta. Gostilničarica je zato rekla: Nič ne porabita, pa bo še kdo vrata za njim zapiral. Žida pa sta djala: „Bog! kako je ta ženska surova, pri ti pač ne bova ostala!“

— Iz Trsta se poroča, da je mestni zbor 5. t. m. zavrgel volitev slovenskega odbornika g. Nabergoja. Slovenci v tržaški okolici bodo morali pri novi volitvi vse žile napeti, da ne propadejo.

Poslanica.

Te dni potikal se je po naši fari človek, čegar pravo ime je Jan. Čadež, doma iz Tržiča na Gorenjskem, ki se je iz jako nesramnih namenov izdal za mojega očeta. Ker se je omenjeno človeče, dobro znano v domačem kraju, zelo razzaljivo obnašalo, primoran sem naznanjati, da imenovani človek ni v nikakoršnej zvezi z menoj; tedaj je nar manj moj oče. Ob enem tudi odločno trdim, da vse govorjenje, vse opravljanje njegovo je goča izmišljiva in grda laž. Vsem pa, ki so se spodtikali „nad tem mojim očetom“, rečem z lehkim srcem, da pravemu mi očetu — hvala Bogu — ni treba slepariti ljudi. Toliko, da varajem svoje in svojega očeta poštenje.

V Dolini 5. februarja 1877.

Val. Alijančič,
Dólinški kaplan.

Eksekutivne dražbe.

10. febr. 3. Josef Starman (597 gld. 60 kr.) v Ljubljani. 3. Mart. Jeran iz Podgoric (2010 gld.) v Ljubljani. 3. Jos. Kastelic iz Gor. Kašolja (360 gld.) v Ljubljani. 3. M. Tancik iz Gor. Iga (1501 gld.) v Ljubljani. 3. Andr. Modic st. iz Studenca 2308 gld.) v Ljubljani. 3. Jak. Borini iz Gor. Kašolja (1648 gld.) v Ljubljani. 3. Jan. Koprive z Piave Gorice (4140 gld.) v Ljubljani. 3. Jan. Češark iz Ribnice (380 gld.) ondi. 3. Jan. Skek iz gor. Lešeč (640 gld.) v Senožečah. 3. Jos. Kovačič iz Tamej (463 gld. 50 kr.) v Senožečah. 3. Jos. Berne iz Lož (1740 gld.) v Senožečah. 3. Ign. Jelovšek iz Verhnike (13044 gld.) ondi. 3. Mat. Perjatelj iz Hudega Konca (1060 gld.) v Ribnici. 3. Jan. Lušin iz Goriče vasi (288 gld.) v Ribnici. 2. Mark. Rozman iz Bistrice (6474 gld.) v Radolici. 2. Katre Smrekar iz Bojanje vasi, v Metliki. 2. Jan. Požlep iz Plešivice (592 gld.) v Ljubljani.

12. febr. 3. Jan. Kmetič iz Grada (2721 gld.) v Kranji. 3. Mart. Odar iz Stare Fužine (1123 gld.) v Radolici. 3. Jer. Sotensček iz Savinje (1200 gld.) v Litiji. 3. Jak. Springer v Černomlju 3. Fr. Prašnikar iz Okroga (1910 gld.) v Litiji. 3. Jan. Kotar iz Kožec (1250 gld.) v Litiji.

13. febr. 3. Jak. Strudjet iz dol. Košane (1025 gld.) v Postojni. 3. Gr. Martinčič iz dol. Košane, v Postojni. 3. Matevž Rebernik iz gor. Polja (2118 gld.) v Kranji. 3. An. Fideu iz dol. Košane v Postojni. 3. Jernej Zelle iz Petelinj (2513 gld.) v Postojni. 3. Jan. Simončič iz Gabrovke (1500 gld.) v Litiji. 3. Jan. Seles iz Bere (1350 gld.) v Bistrici. 3. Jan. Šajn iz Knežaka (1460 gld.) v Bistrici.

14. febr. 3. Jan. Rebe iz Radohove vasi (989 gld.) v Postojni. 3. Jak. Špelar ml. iz Nandjesela (1622 gld.) v Postojni. 3. Jer. Sitar iz Stožič (896 gl.) 3. Anton Gliha iz Šmarije (2105 gl.) 3. Ant. Strniša iz Šmarije (3974 gld.) 3. Jan. Černe iz Sp. Šiške (2963 gld.) 3. Jos. Svigl iz Male vasi (8448 gld.) 3. Jak. Žužek iz Peči (2714 gld.) vsi v Ljubljani. 3. Jan. Wohlgenuth iz Vine vasi (555 gld.) 3. Fr. Staniša iz Vine

vasi (980 gld.) 3. Jos. Duler iz Ivanjevasi (781 gld.) vse v Rudolfovem. Jan. Košak iz Bičja (1840 gld.) v Ljubljani. 3. Jan. Šantl iz Podkrajja (1050 gld.) v Litiji. 3. Fr. Baucer iz Petrinja (4229 gld.) v Kočevji. 2. Jos. Koder iz Šent. Vida, v Vipavi.

Štajarske: 12. febr. Blaž Krvišek v Sromljih 1005 gld. 13. febr. Kašpar Korenjak 8532 gld. v Konjicah; 16. febr. Juri Sinka v Trnem, Terezija Sabotič v Stoprcih 1380 gld., 17. febr. Marija Belšek v Vel. Bkiču 700 gld.

Telegrafične denarne cene 9. februarija.

Papirna renta 63. — Srebrna renta 68.55 — Zlata renta 74.35. — 1860letno državno posojilo 111.50 Bankine akcije 839 — Kreditne akcije 148.20 — London 123. — Srebr. 114.50. — Čes. kr. cekini 5.88 — 20-frankov 9.83 1/2.

Žitne cene preteklega tedna.

(Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.)

Reči	V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptujju		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	10	—	11	—	10	40	9	10	8	80	7	32	—	—	9	92	8	20
(mernik)	3	7	3	37	3	20	2	70	2	70	2	25	—	—	2	77	2	30
Reži (hektoliter)	6	70	6	60	6	20	6	30	6	60	6	18	—	—	7	85	6	40
(mernik)	2	6	2	3	1	90	1	93	2	—	1	89	—	—	2	45	2	45
Ječmena (hektoliter)	5	10	5	—	4	70	5	10	5	20	5	70	—	—	5	60	6	—
(mernik)	1	57	1	54	1	44	1	57	1	69	1	75	—	—	1	67	1	87
Ajde (hektoliter)	6	20	5	70	6	30	5	—	5	20	4	88	—	—	5	36	4	40
(mernik)	1	90	1	75	1	93	1	54	1	60	1	50	—	—	1	64	1	38
Prosa (hektoliter)	5	20	5	80	5	20	5	10	5	—	4	85	—	—	4	46	4	40
(mernik)	1	60	1	78	1	60	1	57	1	54	1	50	—	—	1	37	1	35
Turšico (hektoliter)	6	—	6	50	6	28	5	30	5	10	4	80	—	—	5	14	5	50
(mernik)	1	87	2	—	1	93	1	64	1	56	1	48	—	—	1	57	1	69
Ovsa (hektoliter)	4	—	3	50	3	90	3	60	3	40	2	92	—	—	3	30	3	70
(mernik)	1	23	1	75	1	20	1	10	1	4	—	90	—	—	—	90	1	13

Umrli so:

6. in 7. febr. Matej Čadež, gostnič, 65 l., za vnetjem oprsne mrenice. Katarina Krivic, kraj. ž., 49 l.; Marija Gärtner, gostinja 69 l., vsled starosti.

Za mežnarsko službo

se častiti duhovščini priporoča Matevž Slabič na Krtini h. št. 11 pošta Vir, in ima prav dobra spričevala.

Pijančevanje,

tudi brez vednosti dotičnega človeka, odpravljam nevtogoma in tako gotovo, da se človeku pristudi. Zahvalnih in pohvalnih pisem imam veliko. Komur je treba, naj se pismo ooberne do **W. A. Monetzky**, Droguenhandlung in Grünberg in Schlesien. (5—4)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniško izdelana slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turški vojski.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrovič Njeguš.

Generali: M. G. Černjajev, Ranko Alimpič, Franjo Zach, in Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrovič, Ilija Plamenac, in Mašo Vrbica. — Obersti (polkovniki): Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Miloško Lešjanin. — Oberstlajtnanti (podpolkovniki): Sava Grujić, Vlajković, Kosta Bučević, Gruja Mišković. — Major Paja Putnik in arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografiji narejenih podob z grbom Srbije in Črnogore.

Slika je litografiral **A. Šubert**.

Slika je 53 centimetrov visoka in 90 centimetrov široka.

Cena slike je 1 gld. 20 kr.

Naročnina se pošilja na adresu:

(68—9)

P. Jankovič, Wien VIII., Piaristengasse Nr. 49.

Denarji naj se pošljejo v frankiranih pismih ali po poštni nakaznici. Komur je drago, naj na listnici pové, če naj se mu pošlje proti poštnemu povzetju (Nachnahme).

Kdor za gotov denar naroči 10 podob, dobi podobe po 1 gld. in frankirano po pošti.

Cena tej veliki in umetniško izdelani podobi je tako majhna, da si je vsak lahko naroči.

Brez te slike naj nihče ne bo, ki se zanima za srbsko in črnogorsko vojsko z državo turško.